

Ўзбек оилаларда эгизак фарзандларни тарбиялашдаги ўзига хос психологик муаммолар

Ш.Тойирова, *Бухоро давлат университети*

Аннотация – Мақолада ўзбек оилаларда тарбияланаётган эгизакларнинг ўзига хос психологик муаммолари ҳамда ота-оналари томонидан берилаётган эътиборнинг фарзандлари тарбиясига таъсири юзасидаги фикрлар мужассамлашган.

Калит сўзлар – серилдизлик, сербутоклик, урф-одат анъана, монозигота, дизигота, характер.

Specific psychological problems of raising twins in uzbek families

Sh.Toyirova, *Bukhara state university*

Abstract – The article discusses the psychological problems of the twins who are brought up in Uzbek families, and the impact of attention paid by their parents on the upbringing of their children.

Keywords – multi-root, fertile, tradition, monozygote, dizygote, character.

Шарқда оила қадим-қадимдан муқаддас кўрғон ҳисобланиб келинган. Хусусан ўзбек оилаларнинг серилдизлик, сербутоклик хусусиятлари аввал қандай бўлса, ҳозир ҳам бошқа миллат кишиларида худди шундай ҳам ҳайрат, ҳам ҳурмат уйғотган хусусиятлардир. Уларда вояга етаётган фарзандлар тарбияси бобо-бувилар ҳамкорлигида амалга оширилиши ўзбек халқининг урф-одат анъаналарига айланган. Оиланинг ўзига хос хусусияти катталар томонидан одоб-ахлоқ қоидалари асосида тарбияни йўналтириб бориш ёш оила ва уларнинг вояга етаётган фарзандлари учун тарбия мактабини яратади. Бироқ оила ота-она ва эгизак фарзандларидан ташкил топса ва уларнинг бобо бувилари бўлмаса унда уларнинг тарбияси борасидаги қийинчиликлар психологик муаммо сифатида юзага келади.

И.В.Бестужев-Лада “История твоих родителей” китобида оила муҳитида олиб бориладиган тарбиявий чоралар фарзанднинг келгусида ўз оиласини қуришига қанчалик таъсир кўрсатгани ва бунда “10 йиллик оила мактаби”нинг бола шахсида шакллантиридаган оталик ва оналик вазифаларига иммунитет хусусиятларини баён этиб беради. Оилада ташкил этилган роллар тақсимоли туфайли шахс ўз ота-онасини

ҳамиша ибрат ва намуна ифодаси сифатида кўра олиши масалалари келтирилиб берилди.

В.В.Бойко оталик ва оналик вазифаларини бола олидида тўғри бажариш учун зарур бўлган ижтимоий-психологик жиҳатларини таҳлил этар экан, оталик ва оналик бола шахсининг тарбиясига таъсир этадиган унсурларини келтиради. Унинг бу борада махсус тузган “Болага нисбатан амалий муносабат”, “Болага нисбатан ҳиссий муносабат” тестлари ва бир қатор психологик тавсиялари модификациялаштирилган ҳолда бошқа миллат психолог олимлари томонидан кенг қўлланилиб келинмоқдаки, бу ўз навбатида шу олим олиб борган ишининг нақадар муҳимлигини ифодалаб беради.

Оилада ота онанинг бола тарбиясидаги вазифаларни ўз олдида режалаштириб қўйсада бироқ уларнинг ҳар бирига қандай муносабатда бўлиши лозимлиги, бирини кўнглини кўтараман деб иккинчисига эътибор бермаётганлиги хусусидаги фикрларни эшитишининг ўзида муаммо юзага келишидан далолатдир. Жамиятимизнинг аксарият эгизаги бор оилаларда мана шунга ўхшаш бир қанча мисолларни учратиб қоламиз. Психологлардан бири Гальтон